МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Науково-дослідна лабораторія педагогічної компетентності
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА: ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ, ПРАКТИКА

Електронний збірник матеріалів
XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
(Умань, 4 листопада 2025 р.)

Умань
2025

УДК 378.018.8:37.011.3-051(06)
А43

Головний редактор:

Бойченко В. В., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач науково-дослідної лабораторії педагогічної компетентності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Редакційна колегія:

Кірдан О. Л., доктор педагогічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Бондаренко Г. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, в.о. декана факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Ткачук Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Кудла М. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Рекомендовано до друку вченою радою
факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 3 від 30.10.2025 р.)

Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика [Електронний ресурс] : зб. матеріалів XVI Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Умань, 4 листопада 2025 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Наук.-дослід. лаб. пед. компетентності Уманського держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини [та ін.] ; [голов. ред. В. В. Бойченко ; редкол.: О. Л. Кірдан, Г. В. Бондаренко, Л. В. Ткачук [та ін.]. – Умань, 2025. – 357с.

43

– Назва з екрану.

До збірника увійшли матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика», яка була проведена кафедрою педагогіки та освітнього менеджменту і науково-дослідною лабораторією педагогічної компетентності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини за участю Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського 4 листопада 2025 року. Основна тематика опублікованих у збірнику статей відповідає напрямам роботи конференції:

– дидактичні та методичні аспекти підготовки майбутнього педагога;

– формування професійної компетентності в умовах освітнього середовища закладу вищої освіти;

– формування управлінської культури керівника закладу освіти;

– історія становлення і розвитку вітчизняної та зарубіжної педагогічної освіти;

– формування професійного мислення педагога;

– загальнокультурна парадигма професійної підготовки майбутніх педагогів.

УДК 378.018.8:37.011.3-051(06)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2025

ЗМІСТ

ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Авраменко Богдан, Кірдан Олена
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ……...9
Авраменко Олег
ДО ПРОБЛЕМ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ……13
Богуш Михайло
ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВИТРИВАЛОСТІ КУРСАНТІВ ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ…….17
Бондаренко Галина
ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ: ПЕРСОНАЛЬНИЙ ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ……20
Бузін Олександр
ДО ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДИХ УЧИТЕЛІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ…….24
Бялик Оксана
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ……...27
Висоцький Віталій
СОЦІАЛЬНИЙ ТА ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЗДОБУВАЧІВ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ…….30
Волошина Оксана, Яцкова Дарія
МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЛІНГВОДИДАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ……34
Гапчук Яна, Салій Роман
РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ І НАВЧАЛЬНИХ СПІЛЬНОТ……..39
Давидюк Марина
СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА……43
Джокер Євгеній
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ……...48
Кірдан Сергій
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ……...53
Кизим Олена
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК У ПРОВЕДЕННІ ЛЕКЦІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ»……..56
Коляда Наталія
ПРОФЕСІЙНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ…….60

Кравченко Оксана
ПРАКТИКООРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ…….64
Ляховський Ярослав
КОМУНІКАТИВНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ…….67
Мирошниченко Віталій
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ……..72
Побережняк Володимир, Наумовський Андрій
ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ….74
Юрченко Оксана
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ……78
Яременко Олег
ОЗДОРОВЧО-РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ…….82

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Береговий Костянтин
РОЗРОБКА STEM-ПРОЄКТІВ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ……..87
Білан Дмитро
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДО САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ……91
Брицький Олександр
ПРОФЕСІЙНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ…...95
Ващенко Яна
ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ КОНФЛІКТІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ……...99
Вітрук Роман
СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ……...102
Глущенко Іван
МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....106
Дрига Віталій
СКЛАДОВІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ…….110
Жилінська Марина
ПРОБЛЕМА ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ……113
Залізняк Ірина, Стеценко Надія
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМЛИВОСТІ ТА ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ……...117

Кібаленко Вадим
МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ…….121
Куявець Дмитро
КОМПОНЕНТИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА……..125
Мельник Алла
ПЕДАГОГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ……...129
Митяй Володимир
ПРОБЛЕМНЕ ТА ПРОЄКТНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ…….134
Нагайчук Олена
ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄ-ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ…….137
Носенко Анастасія
ПАРТНЕРСЬКА МІЖОСОБИСТІСНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА……...142
Піндрус Дмитро
МЕДІАГРАМОТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ТА ЇЇ РОЗВИТОК У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ……..145
Ратушнюк Олександр
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ КЕЙС-СТАДІ У ФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ……...148
Савченко Наталія
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ…….152
Сиротенко Михайло
ВЗАЄМОДІЯ ФОРМАЛЬНОЇ ТА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ……..156
Сьомін Вячеслав
СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ…….159
Ткачук Мирослава
ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ……...164
Фрицюк Валентина, Любарська Людмила
КРЕАТИВНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ ПЕДАГОГА……...167
Цибулько Анна
НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ.....173
Чечотка Вероніка
КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ОБДАРОВАНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ПЕДАГОГІЦІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПРОФЕСІЙНУ КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ…..177

ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Губіна Світлана
НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЗДАТНОСТІ ДО ПОШУКУ, ОПРАЦЮВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ІНФОРМАЦІЇ……...181

Гриців Тетяна
ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ……..185
Маціпула Олнксандр
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «ПЕРЕВЕРНУТОГО НАВЧАННЯ» У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОСТІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ-ЕКОНОМІСТІВ……..189
Ніколенко Роман, Кудла Марія
УПРАВЛІНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ…….192
Прищепа Світлана
СТРАТЕГІЯ ЯК ФУНДАМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ……197
Стеценко Надія
РОЛЬ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ.201

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Амонс Михайло
КОЗАЦЬКА ПЕДАГОГІКА ЯК ДЖЕРЕЛО ІДЕЙ ДЛЯ ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ……..206
Гузій Наталія
ПСИХОПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТНІЙ ТРАДИЦІЇ ХІХ-ПОЧАТКУ ХХ СТ……..211
Демчик Наталія
MAIN APPROACHES TO PREPARING SCHOOL YOUTH FOR FAMILY LIFE IN THE SCANDINAVIAN COUNTRIES……215
Жупаник Ольга
СОЦІОКУЛЬТУРНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ США……..218
Косий Андрій
ПЛЕКАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЛЮБОВІ ДО РІДНОГО КРАЮ (за Марцеліною Даровською)…….223
Лукіна Лія
НАВЧАННЯ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ…….229
Мелентьєв Ярослав
КРЕСЛЕННЯ, ЯК СКЛАДОВА ДИСЦИПЛІНИ «ДИЗАЙН І ТЕХНОЛОГІЇ» В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ: ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК……...233
Мікаєлян Артем
ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА СІМ'Ї, ШКОЛИ І ГРОМАДИ У СУЧАСНОМУ АМЕРИКАНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ……238
Панченко Роман
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ У КРАЇНАХ ЄС ДО РОБОТИ ЗІ ЗОВНІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ З УКРАЇНИ ДІТЬМИ……..243

Ткачук Лариса
ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА…….247
Ткачук Лариса, Степанов Мирослав
ПРОГРЕСИВНА ПЕДАГОГІЧНА СПАДЩИНА ЗАРУБІЖНИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ – ДОРОГОВКАЗ ДЛЯ НУШ……..252
Юрченко Віталій
ШКОЛИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ: ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ (КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)……257

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ ПЕДАГОГА

Акімова Ольга, Дяченко Максим
ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА……262
Бойченко Валентина
ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК НЕОБХІДНА УМОВА НОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ……..267
Каплінський Василь
ПЕДАГОГІЧНИЙ КЕЙС ЯК ПРОСТІР ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ОПТИМАЛЬНИХ РІШЕНЬ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ……..270
Мельничук Віта
МЕДІАОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ…….275
Московчук Ольга
РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО ТА КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЯК ОСНОВА ЇХНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ……279
Солодовнік Іван
ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ НА ОСНОВІ КОГНІТИВНОГО ПІДХОДУ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ…….283

ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНА ПАРАДИГМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Амонс Антон
ПОЗАКЛАСНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ТА ГРОМАДЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ……288
Андрусик Артур
ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК УМОВА СТАНОВЛЕННЯ ГУМАННИХ ВЗАЄМИН……292
Гагарін Микола, Хіньов Владислав
ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НА ЗАСАДАХ ТОЛЕРАНТНОСТІ……295
Дзюбенко Ірина
ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОСТІ ОСОБИСТОСТІ……299
Кащенко Ірина
ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ ЧИННИКІВ НА ЗДОРОВ'Я ТА РОЗВИТОК ПІДЛІТКІВ……...303
Коберник Олександр
ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ СВОБОДИ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ……306

Коблик Віталій
МОТИВАЦІЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДЛІТКІВ…….310
Красний Дмитро
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В КЛАСНОМУ КОЛЕКТИВІ……..315
Кудла Марія
ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА: СУТНІСТЬ ТА ВИМОГИ……320
Майструк Юрій
РОЗВИТОК ВОЛЕЛЮБНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ……324
Молодковець Катерина
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ КУЛЬТУРИ СВОБОДИ І САМОДИСЦИПЛІНИ……327
Писаненко Олександр
SOCIAL COMPETENCE AS A FUNDAMENTAL CONDITION FOR THE SUCCESSFUL SELF-REALIZATION OF STUDENTS……...331
Рябий Андрій
СОЦІОКУЛЬТУРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СЕНСОЖИТТЄВИХ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ……...334
Сапогов Микита, Богатько Василь
ЦИФРОВА ПЕДАГОГІКА ЯК КОМПОНЕНТ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА……...339
Столяренко Олена, Столяренко Оксана
РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В ПЕРІОД СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ЗМІН……344
Тарасюк Олег
ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОСОБИСТОСТІ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ……..349
Тіщенко Анна
ПРОБЛЕМА ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК НЕОБХІДНОЇ УМОВИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ…….352

3. Пискун О. М., Сокол Н. В. Розвиток підприємливості та фінансової грамотності учнів старшої школи в процесі технологічної освіти. URL: https://surl.li/agvbwc (дата звернення: 26.10.2025).

4. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf

5. Хома, Н. Г., Хохлова, Л. Г. Шляхи формування підприємливості та фінансової грамотності учнів базової школи на уроках математики. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/52584 (дата звернення: 26.10.2025).

Вадим Кібаленко

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Формування підприємницької компетентності майбутніх педагогів у цифровому освітньому середовищі слід розглядати як цілеспрямований, багаторівневий і інтегративний процес, що поєднує знання, уміння, ціннісні орієнтації та практичні навички для створення і реалізації соціально-освітніх інновацій. Як концептуальну основу для побудови такої моделі доцільно прийняти рамкове уявлення про підприємницьку компетентність, запропоноване в межах European Entrepreneurship Competence Framework (EntreComp), яке виділяє три великі групи компетентностей – «Ідеї та можливості», «Ресурси» та «Дія» – і пропонує розгорнуту структуру з 15 вимірів та прогресійних рівнів навчальних результатів; використання EntreComp дає змогу зіставити освітні цілі з практично орієнтованими

навчальними результатами та забезпечити міжнаціональну порівнянність програм [1].

На основі вказаної рамки пропонується модульно- і ієрархічно-організована модель формування підприємницької компетентності, що включає такі взаємопов'язані компоненти: (1) теоретичний базис – знання про підприємницькі концепти, економічну грамотність і педагогічні підходи до підприємництва; (2) ціннісно-мотиваційний блок – мотивація до самостійної ініціативи, етичне та сталостійке мислення; (3) практико-цільові навички – планування, фінансова грамотність, управління проєктом, комунікація та лідерство; (4) цифрові та імерсивні компетентності – вміння використовувати цифрові платформи, AR/VR-середовища, сервіси для моделювання підприємницьких ситуацій; (5) рефлексивно-оцінний механізм – формувальні та підсумкові оцінювання, портфоліо, самооцінка та зовнішня валідація. Ця компонувальна структура дозволяє поєднати загальні компетенції EntreComp із специфічними професійними завданнями майбутнього педагога.

Ключова методологічна інновація моделі – інтеграція імерсивних цифрових технологій (AR/VR) як основного засобу моделювання реальних підприємницьких ситуацій у безпечному навчальному просторі. AR/VR-сценарії дають змогу створювати адаптивні, контекстуалізовані кейси (наприклад, симуляції шкільного стартапу, бюджетування освітнього проєкту, переговори з «батьками-інвесторами»), де студенти набувають досвіду прийняття рішень, планування, аналізу ризиків та командної взаємодії. Огляд сучасних досліджень підтверджує значний потенціал AR/VR для підвищення залучення, відпрацювання практичних навичок і розвитку професійної рефлексії у підготовці вчителя.

На методичному рівні модель передбачає багатокомпонентну педагогічну траєкторію, що включає синтез таких підходів: проєктно-орієнтоване навчання, проектні майстерні (incubators) у закладі вищої освіти, симуляційні вправи в AR/VR, метод «навчання через діяльність» з елементами проблемно-

пошукового навчання, а також методи цілеспрямованого (deliberate) тренування для розвитку конкретних підприємницьких навичок (наприклад, пітчинг, фінансове моделювання, робота з ресурсами). Окрема роль відводиться коучингу та наставництву – модуль має включати взаємодію зі стейкхолдерами (практиками освітніх ініціатив, підприємцями в освіті), що сприяє трансферу знань у професійну сферу. Метод «deliberate practice» у розвитку підприємницьких компетенцій дозволяє побудувати цикли швидкого зворотного зв'язку та ускладнення завдань, що підвищує ефективність формування прикладних умінь.

Організаційно-модельні етапи реалізації виглядають таким чином: (I) діагностика стартового рівня (оцінка знань, установок, цифрових навичок); (II) формування модулів навчання (теоретичні лекції + практичні AR/VR-сесії + проєктні завдання); (III) інтенсивне тренувальне відпрацювання (серія симуляційних сценаріїв з поступовим підвищенням складності відповідно до принципу deliberate practice); (IV) апробація та інкубація студентських проєктів (реальні міні-проєкти або стартапи у шкільному середовищі, підтримка наставників); (V) підсумкова валідація та рефлексія (портфоліо, пітчинг, зовнішня експертиза, само- та колегіальна оцінка). Кожний етап має чіткі критерії та індикатори прогресу, що корелюють із 8-рівневою прогресією навчальних результатів EntreComp, пристосованою до профілю педагога.

Педагогічні умови ефективної діяльності моделі включають: забезпеченість цифровою інфраструктурою (AR-маркери, VR-окуляри/симулятори, платформи для створення імерсивного контенту) [4], підготовленість викладацького складу (підвищення кваліфікації у сфері AR/VR і підприємництва), міждисциплінарна інтеграція дисциплін (педагогіка, менеджмент освіти, економіка, ІКТ), а також створення партнерських зв'язків із місцевими освітніми та бізнес-структурами для надання реферальних кейсів і менторської підтримки [3]. Практичні дослідження показують, що локальні

адаптації AR/VR-курсів та прикладні кейси посилюють трансляцію компетентностей у професійну діяльність майбутніх учителів [2].

Оцінювання результатів моделі повинно бути мультиінструментальним: критеріальні рубрики для проєктів, спостережні чек-листи при симуляціях, електронне портфоліо, стандартизовані тести на підприємницькі знання та опитувальники мотивації й установок, а також метрики цифрової компетентності. Важливим є поєднання формуючого і сумативного оцінювання з метою постійного коригування навчальної траєкторії та надання зворотного зв'язку, що сприяє сталому професійному росту. До того ж рекомендується інтеграція зовнішньої валідації – експертного огляду студентських проєктів стейкхолдерами (школи, НГО, бізнес-партнери).

Аналітичні очікування та прикладні результати реалізації моделі полягають у підвищенні рівня готовності майбутніх педагогів до здійснення ініціатив у школі (створення навчальних проєктів, освітніх стартапів), розвитку критичного та креативного мислення, поліпшення цифрових навичок і здатності до міжсуб'єктної взаємодії; одночасно модель повинна продемонструвати підвищення самооцінки і підприємницької мотивації, що вимірюється через до–після дослідження навчальних груп. Практична ефективність описаних підходів відзначена в дослідженнях щодо інтеграції EntreComp в освітній процес і у роботах, що аналізують трендове застосування AR/VR у професійній підготовці викладачів.

Отже, запропонована модель – це цілісна педагогічно обґрунтована система, яка поєднує міжнародно визнаний змістовий каркас (EntreComp), сучасні методи розвитку підприємницьких навичок (deliberate practice, проєктне навчання), та цифрові засоби (AR/VR) для створення реалістичних, безпечних і адаптивних навчальних середовищ. Подальші кроки включають емпіричну апробацію моделі у декількох освітніх програмах педагогічних ЗВО з використанням кількісно-якісних методів оцінювання ефективності, а також

адаптацію інструментів оцінювання до національного контексту з урахуванням рекомендацій і практик, описаних у сучасних публікаціях.

Список використаних джерел:

1. Bacigalupo M., Kampylis P., Punie Y., Van den Brande G. *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Luxembourg: Publication Office of the European Union, 2016. ISBN 978-92-79-58538-8.
2. Volynets V. Use of virtual reality technologies in education // *Continuing Professional Education: Theory and Practice*. 2021. №2. DOI: 10.28925/1609-8595.2021.2.5.
3. Кібаленко В. В., Медведєва М. О. Розвиток підприємницької компетентності у майбутніх педагогів як стратегія стійкості освіти в умовах війни. *Наука, освіта, суспільство очима молодих :* матеріали XVIII Міжнар. науково-практ. конф. здобувачів вищ. освіти і молодих науковців, м. Рівне, 14 трав. 2025 р. Рівне, 2025. С. 90–91.
4. Медведєва М. О. Теоретичні основи використання імерсивних технологій у STEAM-освіті. *Імерсивні технології в освіті :* зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 29 квіт. 2025 р. Київ, 2025. С. 110–114.

Науковий керівник:
Медведєва Марія Олександрівна
кандидат педагогічних наук, доцент Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Дмитро Куявець
здобувач третього(освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

КОМПОНЕНТИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА

У сучасному соціумі важливість розвитку здоров'язбережувальної компетентності особистості майбутнього вчителя не викликає сумніву. Вона